

TIME USE WEEK 2024: Avançant en el dret al temps per a tothom

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

aFFac

Lidón Gasull (@lgasull)

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Context

- **Debat obert i complex** sobre el tipus de jornada escolar que ha de tenir el sistema educatiu català:
 - Treball interseccional i en profunditat. **Objectiu:** millorar la qualitat educativa, però analitzar l'Impacte de la jornada escolar en
 - ▶ El desenvolupament de l'alumnat
 - ▶ L'organització familiar
 - ▶ Les dinàmiques socials al voltant de l'escolarització dels infants i joves
- **Reforma horària a nivell global**, evitar posicionaments que no contemplin tots els elements d'anàlisi. Reforma integral de la jornada escolar hauria d'anar acompanyada de
 - ▶ Reforma laboral que faciliti la conciliació familiar
 - ▶ Mecanismes que garanteixin que la modificació de l'horari escolar no posi en perill ni el dret a l'educació ni altres drets dels infants i joves, especialment en aquells entorns més *vulnerabilitzats*.
 - ▶ Evitar impacte en: taxa AEP, segregació escolar i dinàmiques familiars

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Context

3 tipus de jornades escolars:

- **2n cicle d'infantil i primària:** jornada partida i jornada continua (25 centres)
- **Secundària:** jornada partida, continua (la majoria d'instituts) i mixta

	Jornada partida/extensa		Jornada contínua		Jornada mixta	
	Infantil i primària	Secundària	Infantil i primària	Secundària	Només secundària	
					3 dies/setmana	2 dies/setmana
8h						
9h	■	■	■	■	■	■
10h	■	■	■	■	■	■
11h	■	■	■	■	■	■
12h	■	■	■	■	■	■
13h	■	■	■	■	■	■
14h	■	■	□	■	■	■
15h	■	■	□	■	■	■
16h	■	■	□	■	■	■
17h	□	□	□	□	□	□

■	Temps lectiu
■	Temps no lectiu - migdia
□	Temps no lectiu

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Algunes dades

- **Perspectiva sistèmica:** usos dels temps no es poden analitzar només des del prisma educatiu ❖ sistemes de les diferents dimensions socials s'interrelacionen:
 - ▶ Taxa d'ocupació (Idescat, 2024T) :
57,5% ❖ homes (60,8%) | dones (51,4%) ≠ 9,4 punts
 - ▶ Distribució de la jornada laboral (INE, 2024T2):
86,3% jornada completa ❖ homes (92,2%) | dones (79,8%) ≠ 12,4 punts
13,7% jornada parcial ❖ homes (7,8%) | dones (20,2%) ≠ 12,4 punts
 - ▶ Treball a temps parcial per cures (INE, 2023) ❖ homes (3,5%) | dones (17,3%) ≠ 13,8 punts
 - ▶ Poder negociador per flexibilitzar l'horari laboral (Idescat, 2021) ❖ homes (35,1%) | dones (29,6%) ≠ 5,5 punts
 - ▶ Temps dedicat a la cura diària dels fills o nets (ISST, 2021):
3h i 37min ❖ homes (2h i 42min) | dones (4h i 25min) ≠ 1h i 83min

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Metodologia

A qui i com hem consultat?

Entrevistes i mètode Delphi amb persones expertes (5): àrees de la salut, sociologia de l'educació i la igualtat de gènere

Enquestes, entrevistes i qüestionaris oberts a professorat i direccions (278) de centres educatius públics de Catalunya

Enquesta a famílies (2.162) de centres educatius públics de Catalunya

Recollida de dades entre setembre de 2021 i desembre de 2022

Anàlisi

S'ha analitzat i treballat cada apartat analític de l'estudi d'acord amb els grups de forma independent:

- Persones expertes
- Direcció i professorat
- Famílies

Posteriorment, s'ha fet una **anàlisi comparativa** dels resultats per obtenir una visió integral a partir dels resultats i plantejar diferents propostes.

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Principals conclusions

Conciliació familiar i laboral amb perspectiva de gènere

- ▶ **Famílies amb jornada contínua:** grup rellevant, però no generalitzable (**25 centres**):
 - Les seves opinions sobre la jornada escolar i conciliació són més favorables en comparació a les que fan jornada partida
 - El 70% indica que aquest tipus de jornada va ser rellevant en l'elecció de centre educatiu (NO per a les famílies de jornada partida) **rellevant tenir dades de les jornades laborals i tipus de feina de les famílies**

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Principals conclusions

Conciliació familiar i laboral amb perspectiva de gènere

► La jornada contínua no implica la solució dels problemes de conciliació de les famílies amb jornada partida:

- **Les famílies (continua i partida) es veuen afectades** en termes de conciliació familiar i laboral per la jornada escolar, tant a infantil i primària com a secundària
- **Més de la meitat de les famílies** de 2n cicle d'infantil i primària de jornada partida (**53%**) necessita suport per portar i/o recollir els infants al centre educatiu (no es pot concloure que solucionarien aquest problema amb una jornada contínua)
- Les famílies d'infantil i primària amb jornada partida assumeixen una major càrrega econòmica que les famílies de la contínua per la conciliació d'horaris escolars i la seva vida laboral (**64% i 27% respectivament**).
- Independentment de la jornada, ambdues coincideixen en el fet que la **jornada escolar actual no ajuda a mantenir una despesa familiar assequible**.
- Els **costos elevats del menjador** i la lògica de mercat en la seva prestació **-com en el cas de les extraescolars o de l'acollida-**, fa que la conciliació no es pugui donar de manera generalitzada.

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Principals conclusions

Conciliació familiar i laboral amb perspectiva de gènere

Expertes: Les jornades educatives que contemplen l'acollida, el menjador i la continuïtat de classes a primera hora de la tarda, permet la conciliació laboral, facilita a les mares fer jornades laborals completes i redueix les desigualtats socioeconòmiques.

- Redueix el risc de pobresa i exclusió social de les famílies: Una proporció important de les famílies que treballen remuneradament i de manera formal ho fan a temps complet i, per tant, a les tardes.
- La jornada contínua pot provocar que les dones redueixin la seva jornada laboral o surtin del mercat laboral, perpetuant estereotips de gènere.
- Si a secundària les mares d'aquests infants o joves no han mantingut feines regulars i estables abans, arribada aquesta etapa es redueixen les possibilitats que tornin a entrar en el mercat laboral.

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Principals conclusions

Conciliació familiar i laboral amb perspectiva de gènere

D'acord amb el coneixement de l'aFFaC sobre l'educació inclusiva:

- Aquesta situació es pot agreujar encara més per a les **dones amb fills/es amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu, ja que la jornada contínua els redueix els espais on puguin seguir aprenent més enllà del temps lectiu**
- A més, **incrementa la seva càrrega econòmica** perquè el que no els ofereix el centre educatiu ho han de sufragar econòmicament aquestes famílies

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

Recomanacions

Conciliació familiar i laboral amb perspectiva de gènere

- El **canvi de paradigma** sobre els usos del temps no es pot resoldre només fent canvis en el sistema educatiu.
- Organitzar la jornada escolar tenint en compte les necessitats del conjunt de l'alumnat i la conciliació laboral i familiar de la diversitat de les famílies. **No reduir el debat a jornada contínua o jornada partida, ja que a ambdues s'hi observen mancances importants: superar el binomi actual.**
- **Menjador escolar:** garantir aquest espai entre temps inter-lectius per a tots els nivells i necessitats educatives, fent les adaptacions horàries necessàries.
- **Instituts-escola** com a referència
- Pensar el tipus de jornada escolar dels centres de **forma inclusiva:** necessitats educatives, professionals adequades per atendre a la diversitat.
- Contrastar a futur la **situació laboral i el repartiment de les cures a les famílies segons el tipus de jornada escolar** que prefereixen amb **perspectiva de gènere.**

Estudi - La Jornada Escolar a Debat: més enllà del binomi contínua-partida

L'estudi complet disponible aquí

Més informació: affac.cat/la-jornada-escolar-a-debat